

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Ž nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inzerate;
Sara jevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

„OBISOJAMO!“

**Pretresljiv protest sv. Očeta proti fašizmu -- Papež kliče za pričo ves krščanski svet
Kjer gre za načela, ni kompromisov -- Do skrajnosti!**

Na praznik svetih apostolov Petra in Pavla dne 29. junija t. l. je izdal papež Pij XI. okrožnico, v kateri sporoča katoliškim škofom vsega sveta o nasiljih fašističnega režima proti svobodi sv. Cerkve in proti vsaki svobodi sploh. Papež izvaja sledeče misli, katere navajamo, kolikor je to v ekscerptu mogoče, dobesedno:

Ni treba — pravi papež —, da bi razložil škofom vsega sveta žalostne dogodke, ki so se zgodili v Italiji, sedežu stolice sv. Petra, in ki so imeli globok odmev po vsem svetu. Skušali so zadati smrt vsemu, kar je najbolj drago očetovskemu srcu papeža, na način, ki še danes izživa solzo.

Spričo tega čutimo — nadaljuje sv. oče — dolžnost, da se najprej vsem škofom zahvalimo za njihovo bratovsko sočutje; drugič, da pred vsem svetom dvignemo svoj glas v obrambo resnice in pravice v stvari, ki zadeva vesoljno katoliško cerkev; tretjič, da storimo nekatere zaključke, ki se nam zdijo z ozirom na te dogodke potrebni; četrtič hočemo zaupati škofom naše skrb za bodočnost in končno hočemo pozvati škofo, da molijo z nami in vsem katoliškim svetom za zmago dobre stvari.

Zahvala sv. Očeta

Papeževo srce je neizmerno ganila in napolnila s tolažbo solidarnost, ki so jo pokazali škofo vsega sveta, ko so takoj stopili na stran papeža, enih misli in čustev z njim. Zahvaljujoč jih za to, jim more papež reči, kakor svojčas Kristus svojim apostolom, da so v njegovi bridkosti stali na njegovi strani. Papež se pa zahvaljuje tudi vsem katoliškim vernikom in posebej onim, ki so združeni okoli Katoliške akcije po vsem svetu, da so se zbrali okoli skupnega očeta, edini z njim v veri, polni sirove upanosti in plemenitih namer, užalosteni in ogorčeni, ko vidijo, kako se je zadal

udarec Katoliški akciji v središču svečeniškega apostolstva samem.

Skofom in vernikom Italije

Prav posebno pa izraža sv. oče svojo zafvalo in priznanje škofom Italije, ki so z njim vred doživeli uničevalni vihar, ki se je vrgel na vrt, katerega so najbolj obdelovali, na Katoliško akcijo, in na katoliško mladino, ki se je vesno držala njihovega in papeževega navodila, da se vzdrže vsake strankarske politične delavnosti. Zlasti pa veseli papeža, da so se pridružili svojim škofom italijanski katoliki s tolikim verskim navdušenjem in otroško udanostjo.

Kakor proti zločincem

Prehajajoč k jedru vprašanja, to je k razpustu Katoliške akcije s strani fašističnega režima, ker se je skušalo — nadaljuje papež — natvezti svetu, da se je razpust Katol. združenj izvršil brez nasilja, čisto normalno, zato je treba pribiti, da se je ta nastop izvršil s tako krutimi odredbami in na tako nasilen način ter s tolikim aparatom javne oblasti, kakor da se ne bi šlo za najboljšo mladino, kar jo Italija ima, ampak za najnevarnejšo zločinsko družbo. Ker je vse bilo inscenirano tako — ugotavlja papež — da ni bilo mogoče dvomiti o tem, da so te naredbe prišle naravnost od zgoraj, zato je spričo sedanjega režima v Italiji bilo lahko pričakovati in je tudi v resnici prišlo do tega, da so goreči pristaši režima bili še gorečnejši od njega; in zato smo videli, kako so pretepali katoliške mladeniče do krvi, kako so divjali proti poslopjem in imetju Katol. akcije in kako so sramotili celo osebo vrhovnega poglavarja Cerkve. In policijske šikane se niso ustavile niti pred društvi, katerih uredba ni razpustila, tako n. pr. pred dekliškimi Marijanskimi kongregacijami.

Fašistični falsifikatorji

Najhujša žalitev resnice — nadaljuje papež — pa se je zgodila z objavo neklih »dokumentov«, ki nimajo izlepa enakih v zgodovini. Te »dokumente« je razširjal znani tisk, ki je primoran, da piše tako, kakor se mu od zgoraj ukazuje. Seveda je bil tisti komunike v listih neoficijalen, akor je to običajno, kadar se hoče izvršiti posebno velik atentat na resnico. »Zgodovina dokumentov, potvorjenih, ne za to, da bi podkrepili kakšno dobro stvar, ampak da bi potvrdili resnico, je dolga in žalostna; toda moramo priznati z bridkim srcem, da smo v dolgih letih svoje delavnosti kot knjižničar redko naleteli na kakšen dokument, ki bi bil bolj tendenčen in bolj nasproten resnici, kakor je »dokument«, ki ga je serviral svetu fašistični tisk.« Papež pravi, da ne bi bil vreden, da zavzema najvišji sedež katoliškega sveta, če bi na to molčal.

Ni težko zavrtniti ta dokument. Saj je to eden tistih dokumentov, ki se odklanjajo po nesramnosti, ker se zavedajo, da smejo predložiti publiki vse, dobro vedoč, da jih le-ta ne more kontrolirati. Fašistični komunike pravi, da bi bilo smešno, slikati sv. stolico kot žrtev nasilja v deželi, kjer na tisoče romarjev lahko priča, s kakim spoštovanjem je obdana katoliška vera in duhovščina. Toda ti romarji so mogli na lastne oči videti, s kakšnim vandalizmom so se fašistični četaši vrgli na svete kraje in kaka bogokletstva so vršili.

Kdo je nehvaležen

Fašistični komunike obtožuje duhovščino nehvaležnosti, če se obrača proti režimu, ki je dal Italiji zopet garancije verske svobode. Papež pravi, da priznava vse, kar se je bilo dozdaj zgodilo v korist vere in Cerkve, toda atentati, ki so se sedaj zgodili in ki so se počasi pripravljali, po svojem duhu in po svoji krutosti vzbujajo resen sum, da začetno dobrohotno obnašanje režima napram Cerkvi ni bilo narekovano od odkritosrčne ljubezni in neme za vero. »Če se že govori o nehvaležnosti, potem jo je treba očitati stranki in režimu, ki je po sodbi vsega sveta iz prijateljskih odnošajev s sv. stolico tako v Italiji kakor v mednarodnem svetu izvelkel zase največje koristi in prestiž, tako da so nas mnogi grajali, da smo

preveč zaupali in da smo bili preveč naklonjeni režimu, ki je sedaj v resnici dobro poplačal z najhujšimi nasilji.«

Fašistični pobožniki

Sv. oče spominja, kako je v odgovor na te policijske šikane, spremljane od nasilja pod blagohotnim varstvom javne varnosti, odgovoril s prepovedjo procesij po vsej Italiji. Kjer fašisti vernikov niso ustrahovali, jih terorizirali ali se jih celo dejansko lotili, so le-ti povsod pokazali, da sočustvujejo s sv. očetom, in so se vzdrževali slovesnih sprevedov, nadomeščajoč jih s spravnimi molitvami, da zadostijo za žalitve, storjene sv. očetu. Vemo pa tudi, nadaljuje sv. oče, kako so se tam, kamor ni dospela naša prepoved, vršile procesije z udeležbo predstavnikov tiste vlade in tiste stranke, ki sta malo prej prekrizljivi rok gledali, kako so njihovi akcionasi vršili najbolj zločinska dejanja napram veri in katolicizmu, ali pa se jih celo sami udeleževali: kar fašistični komunike seveda zamlčuje. Ta komunike tudi trdi neresnico, da se nekateri duhovniki niso ozirali na našo odredbo. To ni res, ampak, kjer se je kakšna taka procesija vodila, se je brez duhovščine v obliki bogokletne paradije, katero je vse pošteno ljudstvo globoko obžalovalo.

Pravo in pristno preganjanje

Fašistični komunike se nadalje pritožuje, kako da rabimo dvojno mero, kadar gre za to, da se obsodi, kaj se v drugih državah godi v Cerkvi, in kadar gre za to, da se označi, kar se godi v Italiji, ki jo glasno obsojajo, dasi se je v njej vera restavrirala, dočim baje molčimo na preganjanje Cerkve v drugih državah. Ponavljamo — pravi papež —, da bomo vedno hvaležno pomnili to, kar se je v Italiji zgodilo v prid vere, čeprav je bilo to istočasno v nič manjši ali mogoče v še večji prid fašistične stranke in režima. Smo pa velikokrat tudi ponavljali, da ni vedno potrebno in da bi včasih celo škodovalo namenu, če bi se razglašalo javno, kaj smo mi po svojih nunciijah in škofih storili v obrambo Cerkve v drugih deželah. Na vsak način pa je danes potrebno in odgovarjati svrhi, če konstatiramo resnično pristno in pravo preganjanje Cerkve v Italiji in v Rimu, in sicer proti instituciji, ki je našemu srcu najbolj draga in ki zadeva svobodo duha in pravico osebnosti, posebno pa svobodo in pravico mladeniških duš, ki so nam prav posebno zaupane od božjega Izveličarja.

Denunciacije ovađuhov

Fašistični komunike, ki hoče dokazati protivno, pravi, da je Katoliška akcija imela znake, izkaznice in vse druge zunanje atribute politične stranke. Toda po vsem svetu in tudi v Italiji imajo take znake tudi združenja, ki nimajo ničesar skupnega s politiko; imajo jih celo takozvani križarčki

sv. Zakramenta. Sicer pa komunike sam ne polaga na to važnost, ampak se zateka k drugim neresnicam. Pravi, da so voditelji Katoliške akcije bili skoraj vsi svojčas člani ali pa celo voditelji Partito popolare, ki je bil, kakor on pravi, eden najbolj močnih nasprotnikov fašizma. Ta obtožba — ugotavlja papež — se je opetovano dvigala proti Katoliški akciji, toda vedno, ne da bi se imenovala imena. Dasi smo mi režim pozvali, da dotične člane imenuje, nismo nikoli dobili odgovora. Šele, ko je hotel režim Katoliško akcijo razpustiti, in očitno zato, da pripravi javnost na to namero, je fašistični tisk objavil neka tozadevna »odkritja«, ki jih je »Osservatore Romano« takoj označil kot izmišljene denunciacije ovađuhov. Škofom samim hočemo mi dati resnične informacije. Najprej konstatiramo, da smo že v času, ko je Partito popolare še obstojal, to je l. 1919, sami odredili, da nihče, ki je zavzemal ali zavzema vodilna mesta v tej stranki, ne more zavzemati vodilnih mest v

Katoliški akciji. Kar se tiče bivših vodilnih laičnih oseb kakšne lokalne organizacije Partito popolare, ki so potem postali voditelji kakšne lokalne Azione Cattolica, konstatiramo, da jih je vsega skupaj 4, piši in beri: štiri, dočim ima Katoliška akcija vsega skupaj 250 škofijskih odborov, 4000 sekcij katoliških moških in nad 5000 krožkov katoliške moške mladine. Vrh tega so te štiri osebe slučajno pri režimu dobro zapisane.

Pa tudi škofoje sami, katerim je Katoliška akcija bila, je in bo vedno podrejena, so zadostna garancija, da se le-ta ne bo petala s strankarsko politiko. Seveda nihče ne more iz Katoliške akcije izključiti ali ne sprejemati članov, ki so pripadali k Partito popolare, ki ga je vlada razpustila, kakor hitro so se podvržli disciplini in fundamentalnemu načelu Katoliške akcije, da se bodo, vzdržujoč se vsake strankarske politične aktivnosti, udeleževali verskega apostolata.

„Pod varno srajco režima“

Vprašamo, s kakšno pravico naj bi jih izključili ali ne sprejeli? Režim in stranka, ki očitno članom Partita popolare pripisujejo tako strahovito moč, bi morala biti hvaležna Katoliški akciji, ki jih je dvignila iz političnega terena s formalno zavezo, da ne bodo razvijali nobene politične, ampak zgolj verske akcije. Ne moremo pa nikakor Mi, Cerkev, Vera in zvesti katoliki (pa ne samo mi, ampak tudi drugi državljani) biti hvaležni režimu, ki je potem, ko je uničil socialistično in framasonsko stranko, naše sovražnike (in ne samo naše) ta-tiste socialiste in framasone zopet pripustil v svoje vrste — fakt, ki ga vsi vidijo in obžalujejo in ki je tem bolj nevaren, čim bolj se le-ti skrivajo pod varno črno srajco režima.

Državi nevarne deklice

»Čestokrat« — se je govorilo, da so se kršile imenovane obveznosti, ki obvezujejo vsakega člana Katoliške akcije, da ne dela strankarske politike. Vedno smo nato zahtevali, da se imenujejo imena in konkretna dejstva, vsak čas pripravljeni, da interveniramo in ukrenemo potrebno. Toda nikoli nismo dobili odgovora na naše vprašanje. Fašistični komunike — tako nadaljuje sv. oče — pa navaja ko opravičilo za razpust katoliških mladinskih krožkov predvsem tudi potrebo, da se zaščitijo država. Kdor hoče ta razlog spoznati v vsej svoji smešni ničevosti, naj pomisli, da je med celokupnim številom katoliških mladinskih krožkov v Italiji 10.000 ženskih krožkov, katerim pripada 500.000 mladenk, v katerih pač nihče ne bo videl resne nevarnosti za sigurnost italijanske države. In še naj se pomisli, da je med temi ženskimi člani 250.000 deklic!

Fašistični junaki

Ostanjejo torej krožki katoliške moške mladine, ki naj predstavljajo resno nevarnost za državo, za njen mir in za njeno sigurnost. Tako trdi fašistični komunike, med tem ko fašistični tisk istočasno te mladeniče slika kot krdele samih zajčkov, ki niso sposobni nič.

Papež ni „zunanja sila“

Kar pa se tiče trditve, da smo »zunanja sila«, ne bi bili nikoli verjeli, da bi bilo kdaj mogoče nas tako imenovati, in sicer od katoličanov, in to od italijanskih katoličanov! Ni dolgo tega, ko je neki državnik, eden najbolj slovesnih sedanje Evrope, ki ni katolik niti poseben prijatelj katolicizma, v javni seji parlamenta izjavil, da ne more smatrati »kot zunanja velesilo« silo, kateri se pokorava 20 milijonov Nemcev! Papež je oče, ne pa »zunanja sila« vsem katoličanom.

Če trdi fašistična okrožnica, da nobena država na svetu ne bi hotela situacije, ustvarjene v Italiji po Katoliški akciji, potem moramo režim spomniti na to, da Katoliška akcija obstoja po državah vsega sveta in še celo na Kitajskem, ne da bi jo katerakoli država smatrala kot nevarnost zase; tudi se ni v nobeni državi s Katoliško akcijo tako postopalo kakor v Italiji in Rimu samem, ki je sedež sv. stolice. To je v resnici absurdna situacija, ki je nismo ustvarili mi, ampak režim.

Vse, kar se trdi o politični aktivnosti Ka-

toliške akcije, o očitni ali zakrinkani sovražnosti nekaterih njenih voditeljev proti režimu o tem, da Katoliška akcija predstavlja zatočišče in zaščito za ostanke bivšega Partito popolare — kakor trdi komunike fašističnega direktorija od 4. junija 1931 — vse to ni ničesar drugega, kakor gola preteza, da se Katoliški akciji in po njej Cerkvi sami iztrga iz rok vsa mladina. To se razvdi tudi že samo iz tega, ker je režim potem, ko je toliko govoril o Katoliški akciji, v prvi vrsti iztegnil svojo roko po katoliških mladinskih krožkih, in ne samo po teh krožkih, ampak tudi po krožkih gole nabožnosti in poučevanja verskih resnic, kakor so Marijine organizacije in Salezijanski oratorij. To ne potrjujejo samo izjave navadnih fašističnih četašev in takozvanih fašističnih hierarhov, ampak je to potrtil na najbolj izrecen in kategoričen način, slovesno in obenem brezobzirno oni človek, ki v Italiji vse predstavlja in vse more, in sicer v izjavi, ki je ni dal najprej deželi, ampak jo je namenil najprej inozemstvu.

Pravica Cerkve do mladine je sveta

Papež prehaja nato na vprašanje mladine s stališča katoliške vere in Cerkve. Pravice, ki jih je italijanski režim kršil z razpustom Katoliške akcije, so svete pravice duš in Cerkve, katerih ni nikomur dovoljeno kršiti. Gre za pravico in svobodo vesti, gre pa obenem tudi za nedotakljivo pravico Cerkve, da izpolnjuje nalog, ki ga ji je dal njen božji Ustanovitelj

sam. To je pravica, da se uporabljajo vsa sredstva, da se izveličajo duše in da se jim podeljujejo duhovne vrednote pod vrhovnim učenistvom in vodstvom duš, katero je z ozirom na večni blagor dodeljeno Cerkvi. Nasprotno temu pa vidimo prizadevanje, da se vzgoja mladine od najnežnejših let popolnoma monopolizira v izključen prid ene stranke in

Katoliška akcija je izven strank

Mi smo — nadaljuje papež — opetovano in slovesno izjavljali, da je Katoliška akcija, bodisi po svojem bistvu kot sodelovanje laika pri svečeniškem apostolatu, bodisi po naših jasnih in odločnih navodilih, izven vsake strankarske politike. Ravno tako smo vedno konstatirali, da so se naša navodila v Italiji vesno ubogala in izpolnjevala.

enega režima na podlagi ideologije, ki je pravo in pristno pogansko oboževanje države v polnem nasprotju z naravnimi pravicami rodbine in z nadnaravnimi pravicami sv. Cerkev. Kdor v tem namenu odkrito ali prikrito izpodkopa Katoliško akcijo in skuša uničiti njene mladeniške krožke, ta ne dela ničesar drugega, kakor da preprečuje, da bi se mladina zbirala okoli Jezusa Kristusa, ki je glava te Cerkve. In res so uspeli v tem, da so s takim nasiljem veliko mladih duš iztrgali tako Cerkvi kakor Jezusu Kristusu. Cerkve ni nikdar tajila pravice in dolžnosti države, glede vzgoje državljanov, in mi sami smo jih nedavno v svoji okrožnici naglašali in potrdili. Te pravice države pa so omejene po njeni kompetenci, ki se ne tiče — kakor radi priznavamo — samo telesnih potreb in materialnega blaga, ampak tudi duševnega, toda vedno v mejah naravnega, zemskega in časnega. Kar pa pomeni večno vrednoto in spada v nadnaravni red izveličanja, pa spada izključno pod kompetenco Cerkve. Cerkve te svoje naloge ne vrši samo, kadar polaga v dušo novorojenega otroka prva neobhodna počela nadnaravnega življenja, ampak tudi pozneje in skozi celo življenje. Jezus Kristus sam je položil prve temelje katoliške akcije, ko je zbral apostole in jih določil za svoje sodelavce pri delu izveličanja človeštva.

Fašizem uničevalec verskih vrednot

Zato fašistični režim dokazuje svojo popolno nevednost in inkompetenco, ko hoče Cerkve učiti, kako daleč sme oblikovati krščanske duše po svojem nauku. In zato se morajo odpreti vsakomur oči, če ne zaradi drugega, pa vsaj zaradi zadnjih dogodkov, kako je fašizem v par letih uspel, ne da »prestavira«, kakor on pravi, ampak da v resnici razdira in uničuje resnično religiozno in državljansko vzgojo. Škofje Italije sami dobro vedo po svoji izkušnji, kako neresnična je trditev, češ, da je vzgojno delo Katoliške akcije postalo nepotrebno, ker da zadostuje verski pouk v šolah in pa pouk cerkvenih asistentov v takozvani Balili. Čeprav je to potrebno, ker bi sicer ta združenja postala popolnoma poganske, vendar predstavlja to samo minimum, ki ima včasih tem manj učinka, kolikor bolj se v fašističnih združenjih vrši vzgoja in se dajejo od druge strani zgledi, ki so v popol-

nem nasprotju z etičnimi načeli krščanstva in katoliške Cerkve.

Ponavljamo, da so zadnji dogodki podali končen dokaz, ne da bi pustili možnost kakršnegakoli dvoma, koliko se je v par letih naredilo, da se uničijo ne samo vrednote prave vere in verske vzgoje, in sicer se ni izpodkopal samo vsaka krščanska, ampak tudi moralna in prava državljanska vzgoja sploh.

Kakšna religioznost — vprašuje papež — je to, če se ne vršijo samo nasilja in preganjanja,

„Bili smo popustljivi“

Kljub temu, da so se krščanska načela kljub našim opominom in protestom tolikokrat in tako dosledno kršila, smo se do sedaj vzdrževali vsakih formalnih in izrečnih cerkvenih obsoj, fašizma, čeprav so nam mnoge zelo ugledne osebe Cerkve to svetovale. Šli smo v svoji miroljubnosti tako daleč, da smo smatrali za mogoče, da bi se dosegla kompatibiliteta in kooperacija z režimom, katerega se je mnogim zdelo sploh nemogoče in nedopustno. To smo storili zaradi tega, ker smo mislili oziroma boljše rečeno, želeli, da bi ostal vsaj še dvom, ali nimamo opraviti s pretiranimi izjavami in nepremišljenimi akcijami sporadičnega značaja od strani premalo odgovornih in reprezentativnih elementov, ki delajo bolj pod vplivom osebnih mnenj in nesrečnih okoliščin, ne pa toliko v smislu principov in programov.

Obsojamo!

Zadnji dogodki — slovesno pravi sv. oče — in vse, kar jih je spremljalo, so dokazali nasprotje. In zato izjavljamo in moramo izjaviti, da ni katoličan, razen samo po krstu in imenu, pa v nasprotju s krstnimi dolžnostmi in z dolžnostmi, ki jih nalaga krščansko ime, tisti, ki sprejema in izvaja program, kateri je po svojih naukih in načelih popolnoma nasproten pravicam Cerkve, Jezusa Kristusa in duš.

Nedovoljena prisega

Gotovo me boste vprašali, častiti bratje, kaj mislim po teh svojih izjavah in o prisegi, ki jo fašizem nalaga dečkom in deklicam, in v katerih se jim nalaga dolžnost, da brez diskusije izvajajo navedbe, katere kakor smo videli in doživeli, kršijo vsako resnico in polagajo roko na svete in nepre-

ampak se tudi proglašajo popolnoma brezbožni principi življenja. Kakšen katolicizem, s katerim se fašizem ponaša, je to, če se uničuje naravno pravo družino? Kakšna katoliška religija je to, če se zahteva, da naj se papež in Cerkve omejujejo na zupanje praktike pobožnosti, na branje sv. maše in prejetje sv. zakramentov, medtem ko naj se duhovno oblikovanje kristianov popolnoma prepusti državi — izključujoč Cerkve docela?

Odgovor je samo eden: Taka prisega ni dovoljena. Seveda smo, častiti bratje, v hudih skrbih kakor vi zaradi teh mladeničev in otrok, ki so prisiljeni vslopiti v fašistične organizacije in prisegati. Koliko mladih duš nam je že sporočilo, kako zaradi tega trpi njihova vest! Vpoštevajoč te težave in vedoč, da sta pripadnost k fašističnim organizacijam za mnoge istovetna z vsakdanjim kruhom, zato hočemo njihovo vest pomiriti s tem, da jim svetujemo, da oni, ki organizacije že pripadajo, napravijo ob prisegi tihi pridržek: av kolikor se ne kršijo zapovedi božje in Cerkve. Morajo pa biti pripravljeni, da v slučaju potrebe, če se od njih zahteva odkrita izpoved, svoj pridržek tudi glasno in javno priznajo. Seveda bi raje videli, da bi režim, uvidevajoč svojo zmotu, ta pridržek sam vnesel v formulo prisega, ako že ne misli storiti tega, kar bi bilo najbolje, da se namreč ta prisega sploh opusti, ker je to akt religije, ki se prav nič ne spodobí za strankarske namene.

Zadnji dokaz spravljalivosti

Vendar pa — dokaz naše največje miroljubnosti — nečemo še obsoditi stranke same in režima kot takega. Mi obsojamo to, kar je v njegovem programu in njegovi akciji katoliškemu nauku in praksi nasprotno in zato nezdružljivo s katoliškim imenom in krščansko vero. S tem smo na

eni strani izpolnili svojo dolžnost napram onim katolikom, ki tej stranki pripadajo, da se bodo vedeli ravnati po svoji vesti kot katoliki, obenem pa po mislimo, da smo napravili dobro delo fašistični stranki in režimu samemu. Zakaj, kakšen interes in kakšno korist more imeti režim v državi, kakor je katoliška Italija, ako v svojem programu vzdržuje idejo in dejavne maksime, ki so v nasprotju s katoliško vestjo? Vest narodov, ravno tako kakor vest posameznikov, se končno vedno vrača nazaj k sebi, da poišče pola, ki jih je za nekaj časa zapustila.

Kaj nas še čaka?

Papež nato izraža veliko skrb za bodočnost. To skrb povzročajo zlasti besede poglavarja fašizma, ki je obenem, ko je izjavil, da nesprenjeno spoštuje katoliško vero in njenega vrhovnega poglavarja, dopustil največja nasilja proti Cerkvi. Če je to ironija, potem je ironija, ki ne obeta ničesar dobrega. Po najvišjem nalogu se katoličani nadzirajo in ovajajo naprej, terorizirajo in sikanirajo. Kaj torej — vprašujemo vnovič — pripravljajo za bodočnost?

Papež konča z bodrilom, da se je treba popolnoma zaupati neskončno modri božji volji in božjemu namenu, in se čutili nepremagljivega v zavesti, da ima okoli sebe vso Cerkve in episkopat, pa tudi škofo Italije, ki nikakor niso uradniki države, kakor meni fašizem, ampak postavljeni od sv. Duha. Velika je tudi pomoč, ki prihaja papežu od molitev celokupne Cerkve. Končno podeljuje papež vsem svoj apostolski blagoslov.

Odmev v Italiji

Rim, 6. julija. AA. Listi poročajo: Rimski krogi so bili iznenadeni nad vestjo, da je bila papeževa enciklika prej objavljena v tujih kakor v Italiji. Take metode, pravijo listi, bi se dale opraviti, če Vatikan ne bi imel sredstev za direktno obveščanje s tujino, ali pa če tuji novinarji ne bi mogli poročati v inozemstvo. Take metode ne bodo vsekakor fašističnim krogi in ne bodo izboljšale razmerja med Italijo in Vatikanom. Drugače je to razmerje, vsaj na zunanji normalno. Kar se tiče katoliške mladine, je italijanska vlada sklenila, da ne bo nič objavila glede pogajanj, ki so v toku. Enako rezervo ohranijo tudi vatikanski krogi.

Kraljičino darilo

Split, 6. julija. Z. Nj. Vel. kraljica Marija je podelila vsoto 10.000 Din onim osebam iz primorske banovine, ki so jo ob priliki njenega bivanja na Primorju pisмено prosile za denarno pomoč. Prosilci bodo dobili ta denar potem okrajnih glavarstev.

Osebnosti

Belgrad, 6. julija. I. Z. ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen v vrhovnem poverjenstvu agrarne reforme v Skoplju za visjega pristava Konstantin Kralj.

Proti oboroževanju

Haag, 6. julija. tg. Ves nizozemski tisk je otvoril kampanjo proti oboroževanju. Od 8. do 20. julija bodo vsi nizozemski časopisi, ne glede na politično pripadnost, poslali vsem državljanom nad 18 let pole, v katerih naj se izjavijo za splošno razorožitev. Na ta način bo imel zastopnik Nizozemske na razorožitveni konferenci 1. 1932 moralno oporo v izjavi vsega naroda.

Iz železniške službe

Belgrad, 6. julija. I. Z. rešitvijo prometnega ministra so prestavljali: Franc Lukovšek iz strojnega oddelka glavne direkcije drž. žel. v železniško delavnico v Nisu, Alojz Mayer iz računovodstva ravnateljstva v Subotici v računovodstvo direkcije drž. žel. v Ljubljani. Miodrag Pajević iz Ozlja v Ljutomer, Alojz Rovin iz Zaloge in Franc Marolt iz Rakete v komercialno odeljenje glavne direkcije drž. žel. Marija Unger iz Maribora v Novo mesto, Mihajlo Friedel iz Kremna v Čačar.

Belgrad, 6. julija. I. Glavna direkcija drž. žel. je odobrila vsem obiskovalcem zagrebške sejma in razstave, ki se vrši v Zagrebu od 29. avgusta do 7. septembra, 50% popusta na vseh progah države.

Grob vojvode Aosta

Rim, 6. julija. AA. Pogreb vojvode D'Aoste bo jutri v torek. Krsto bodo prepeljali na vojno pokopališče Redipuglia na Krasu. Pokojni je bil svetovni vojni poveljnik tretje armade, ki je pridrila proti Gorici. Po vseh italijanskih mestih so razobesili žalne zastave.

Spomin Stresemannu

Mainz, 6. julija. AA. Včeraj je bil odkrit spomenik pokojnega zunanjega ministra dr. Stresemanna. Letalci so med slovesnostjo spustili vnanec z napisom: »Osvoboditelju Porenja«. Slavnostni govor je imel državni poslanec Dingeldey, ki je bil pokojnemu dr. Stresemannu prijatelj. Nato je govoril zunanji minister dr. Curtius.

Drobne vesti

Belgrad, 6. julija. AA. Danes ob 16 je priletel s posebnim letalom v Belgrad romunski princ Nikolaj v spremstvu treh oficirjev. Jutri bo nadaljeval pot na Dunaj, nato pa v Turin, kjer se udeležil pogreba vojvode Aoste.

Belgrad, 6. julija. I. Ministrstvo za gozdove in rudnike je pozvalo vsa ravnateljstva gozdov, da pošljejo gozdno-lovskega odseku zanimive predmete iz gozdarstva in lovstva, da bi se na ta način izpopolnil muzej iz vseh krajev države.

London, 6. julija. AA. Londonski klub »Master of Semphill« je najel zrakoplov »Graf Zepelin« za 24urni polet po Angliji. Poleta se bodo udeležili le člani kluba. Zrakoplov bo vodil dr. Eckener. Polet bo med 15. in 17. julijem.

Montreal, 6. julija. AA. Kanadska ekspedicija, ki je pod vodstvom Leckija odplula iz Vancouverja na otok Cocos blizu kolumbijske obale, da najde zaklad, vreden 12 milijonov funtov sterlingov, se je vrnila brez uspeha.

Newyork, 6. julija. 2. Ob priliki proslave narodnega praznika ameriške neodvisnosti je umrlo 175 oseb vsled raznih nesreč.

Pariz, 6. julija. 2. Potniško letalo, ki je pri včerajšnjih letalskih slavnostih vršilo krožni let, je padlo na gledalce, od katerih je bilo 5 na mestu mrtvih, 10 pa težko ranjenih. Svečanosti so bile takoj prekinjene.

Pariz, 6. julija. AA. Iz Roubaixa poročajo, da se je 8000 tekstilnih delavcev, ki so stavkali, vrnilo na delo.

Preokret na slabše

Ameriški predlog v nevarnosti — Amerika nastopi brez Francije ali Francija brez Amerike

Pariz, 6. jul. tg. Kljub nedelji so se včeraj francosko-ameriška pogajanja nadaljevala. Mellon in Edge sta imela včeraj popoldne dolg razgovor s francoskim finančnim ministrom Flandinom, in sicer so se razgovarjali, kakor je bilo uradno javljeno, v glavnem o vprašanju stvarnih dolgov.

Malo upanja

Pariz, 6. jul. Za današnja posvetovanja ne vlada prevelik optimizem. Mellon je dobil iz Washingtona nove instrukcije in povsem gleda, da v vprašanju stvarnih dobav ne bo prišlo še do sporazuma. Američani vztrajajo slej ko prej na tem, da odgoditev stvarnih dobav od 1. julija 1931 do 30. jun. 1932, ki se cenijo na 20—25 milijonov dolarjev, ne smejo pasti v breme Nemčije.

Amerika odklanja

Newyork, 6. jul. tg. Francoski protipredlog o kompetenci izvedeniškega odbora v vprašanju stvarnih dobav je za Washington nesprejemljiv. Predsednik Hoover, ki si je dal poročati o odgovoru francoske vlade na svoj weekend, se je takoj vrnil v Washington, kjer je v večurni konferenci razpravljaj s Castleom in Millsom o francoskem predlogu in v zvezi s tem o odgovoru, ki naj se pošlje v Pariz. Tako francoska nota kakor tudi odgovor ameriške vlade nista bila objavljena. Zastopnikom tiska so merodajni krogi izjavili, da se Francija v svoji noti sicer strinja s predlogom Amerike za imenovanje strokovnjakega odbora, vendar pa zahteva v vprašanju stvarnih dobav popolno svobodo. Ameriška vlada je vztrajala pri tem, da naj se strokovnjakemu odboru dajo instrukcije, naj bodo vse njegove odločitve v duhu Hooverjevega načrta. V principu je treba vprašanje stvarnih dobav rešiti takoj. Samo tehnični detajli naj se prepustijo strokovnjakemu odboru. Ameriška vlada se strinja s tem, naj tečejo stvarne dobave toliko časa, kolikor znašajo sedanja naročila, kar je v interesu francoskega in nemškega gospodarstva. Protivrednost teh stvarnih dobav kakor tudi nezavarovani del plačil naj se v teku moratorijskega leta vrača Nemčiji v obliki posojila. Ameriška vlada ni kakor Francija mnenja, da predstavljajo stvarne dobave privatne transakcije, temveč smatra, da so te zelo važen del nemških obvez, katerih naj se Nemčija v duhu Hooverjevega načrta oprosti za časa enega leta.

Nemčija upa

Berlin, 6. jul. AA. Nemško javno mnenje je zelo vznemirjeno zaradi podaljšanja pariških pogajanj o Hooverjevem predlogu. — Nekateri listi poročajo, da zahteva Francija od Nemčije, naj se odprave gradnji novih bojnih ladij, ki so ji dovoljene po versajski pogodbi. Listi pravijo, da bi to pomenilo revizijo versajske pogodbe. — Vendar uradni krogi ne dele pesimizma javnosti. Današnji ministrski svet je prišel do zaključka, da bo v kratkem sklenjen francosko-ameriški sporazum, davi se bo izvedba Hooverjevega načrta iz tehničnih razlogov nekoliko zavlekla. Tega mnenja je tudi generalni svet nemške državne banke, ki je na včerajšnji seji sklenil, da ne bo omejil kreditov v varstvo nemške valute. Politični krogi mnogo komentirajo Brüningovo izjavo ameriškemu poslaniku Sackettu, da nemška vlada ne bo uporabila denarja, ki ga bo dobila s moratorijem, za oborožitev. Poučeni krogi menijo, da Nemčija ne bo dala nikakih nadaljnjih političnih izjav v zvezi s Hooverjevim načrtom.

Ne v vojne namene

Berlin, 6. julija. tg. Francoske bojazni, ki so se izražale tudi v nemškem parlamentu, da bo nemška vlada uporabila prihranke moratorijskega leta za oboroževanje, so bile povod, da je Brüning ponovno poudaril zastopniku ameriške vlade, da Nemčija samo ob sebi razumljivo nikakor ne misli uporabiti denarja na ta način, marveč hoče s tem denarjem le kriti manjše davke, dalje odpravo nemškimi državnim potrebam. Brüningova izjava, da bo Nemčija uporabila prihranke moratorijskega leta za sanacijo gospodarskega življenja, je napravila v tujakinih krogih zelo ugoden vtis. Vendar pa ne zadovoljuje pariške javnosti ta Brüningova izjava popolnoma. Kakor piše Sauerwein v »Matinu«, bo najbrže v Berlinu demarš francoske vlade, in sicer zato, da državni kancelar ponovi to izjavo francoskemu poslaniku. Namen Francije gre, kakor se zdi, še dalje. Kakor poroča »Journal«, hoče imeti Francija gotovost v dveh točkah, in sicer 1. da Nemčija v bodoče ne bo gradila novih oklopnih križark, in 2. da se odprave carinskega sporazuma z Avstrijo ter naj celo opusti razpravo pred haškimi sodiščem.

Važne gospodarske novice

Boj proti opiju

Belgrad, 6. julija. AA. Konferenca za omejitve proizvodnje opijskih mašin, ki je začela zasediti že v Zenevi, se bliža koncu in bo, kakor kaže, obrnila sadove. Kakor znano, je ta konferenca razpravljala o vprašanju proizvodnje opija in o vprašanju pridelovalcev surovega opija. Glede na nizke cene opija je za nas pomemben sklep, ki ga bo konferenca sprejela v zvezi s poskusi, da se doseže sporazum med izdelovalci in konzumenti opija. Z naše strani se kaže stremeljenje po tem, da se pri te priliki regulira trgovanje s surovim opijem, zlasti glede minimalnega nivoja cen, ki bi izdelovalcem zagotovili rentabilnost izdelovanja. Navajajo se razni praktični načini za rešitev tega vprašanja bodisi indirektno s sprejetjem primernih odredb v konvenciji, ki naj se sprejmejo v Zenevi, bodisi direktno, da bi vsi izdelovalci opijskih mašin ustvarili skupno organizacijo za prodajanje surovega opija.

Zbiranje gozdnih semen

Belgrad, 6. julija. I. Ministrstvo za gozdove in rudnike, gozdarski oddelek, je poslalo vsim ravnateljstvom gozdov razpis o potrebi zbiranja gozdnih semen v režiji. V tem razpisu opozarja ministrstvo ravnateljstva, da morajo vnaprej imeti za princip nakup semen z zbiranjem od naših domačih vrst, in sicer v režiji. Od tega principa se ne sme odstopiti, tudi če bi nakup semen od trgovcev bil cenejši. Ta način nabavljanja gozdnih semen ima to prednost, da daje prebivalcem priliko za službo, torej sredstvo za življenje, na drugi strani pa jim vlije ljubezen do gozdov. Poleg tega odpadke tudi nov predmet uvoza, ker nikakor ne gre, da bi naša država, ki je tako bogata na gozdnih semenih, uvažala to blago iz inozemstva. Ravnateljstva gozdov naj pošljejo ministrstvu gozdov in rudnikov, oddelek za gozdarstvo, koliko in katere vrste semen bo mogoče zbrati v jeseni. Posebno je potrebna obrtni pozornost na vse vrste hrastovih semen kakor tudi na naše specialitete, kakor: javor, kostanj itd.

Dunajska vremenska napoved. Severne Alpe: Ponoči nevihta. Proti jutru najbrž zopet jasno, toda nezanesljivo vreme. Nekoliko hladneje. Južne Alpe: Soparno. Nagnjenost k nevihtam.

„Potem raje nič!“

Francoski, ki so bili doslej za stvarne dobave, izjavljajo: Ako naj plačujemo mi nemške stvarne dobave, se raje odpovemo vsem pogodbam, kar pride v prid itak le naši industriji. Francija želi namreč, pogajati se o stvarnih dobavah po možnosti brez Amerike, očitno v nadi, da bo našla pri drugih državah upnihač podpora. Tujakinski krogi opozarjajo na to, da je bila Anglija od nekdanj proti odlokom strokovnjakov in radi tega pričakuje Pariz, da ga bo Anglija podpirala. Razpoloženje v Parizu torej je vsekakor veliko bolj pesimistično kakor koncem preteklega tedna. Kljub temu pa so pariški krogi odločno za to, da naj se pogajanja nadaljujejo z namenom, vendar enkrat doseči sporazum. Brüningove izjave so, kakor vse kaže, napravile v Parizu dober vtis. »Tems« sicer meni, da Brüningova trditve, da prihranki moratorijskega leta ne bodo služili za oboroževanje, da je bila ta izjava le posledica diplomatskega pritiska v Berlinu.

Autobusna podjetja

Ljubljana, 6. julija. AA. Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani opozarja: »Ker nekatera avtobusna podjetja se vedno ne poslužujejo v svojem prometu s predpisanimi voznicami, in ne plačujejo 10% izrednega cestnega prispevka ali pa na različne načine izbežavajo zadnja določila, je banska uprava odredila revizijo avtobusnih prog v dravski banovini. Revizija je pokazala, da je postopanje avtobusnih podjetnikov v več primerih v nasprotju z zadevnimi predpisi. Proti dotičnim podjetnikom je uvedeno kazensko postopanje, oziroma se nameravajo zadevne koncesije odvzeti. Avtobusni podjetniki se opozarjajo, da se v lastnem interesu ravnajo strogo po predpisih, ki veljajo za plačevanje 10% izrednega cestnega prispevka, ker se bodo sicer proti njim uporabile vse zakonite mere, da se zaščitijo javni interesi.

Maniu mora nazaj

Bukarešt, 6. julija. 2. Danes je dopotovala na Dunaj romunska trgovinska delegacija, da prične pogajanja z Avstrijo za sklenitev trgovinske pogodbe. Romunska delegacija vodi Cezar Popescu, ki je pretekli teden uspešno končal pogajanja z Nemčijo. — Na seji erdeljskega vodstva nacionalno kmetske stranke je osvojen predlog, da se ne sprejme ostavka dr. Maniuja na predsedništvo. Vodstvo je odločilo, da se smatra dr. Maniu še vnaprej za predsednika, čeprav se momentano ne udeležuje v aktivni politiki.

Novice iz Španije

Madrid, 6. julija. 2. Včeraj je prišlo do velikih demonstracij radi tega, ker je bil izpuščen na svobodo bivši šef madridske policije general Mola. Vlada je bila prisiljena generala Mola ponovno aretirati in zapreti.

Stimson v Evropi

Gibraltar, 6. julija. AA. Zunanji minister Združenih držav Stimson je prisel v Evropo. V Gibraltarju je obiskal tamošnjega generalnega guvernerja. Nato je Stimson nadaljeval pot v Neapelj in Rim. Z njegovim prihodom v Evropo so se ponovno pojavile vesti, da bo Stimson vodil nova pogajanja o vprašanju vojnih dolgov in reparacij.